

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

ID 352

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (бакалавр)	Назва освітньої програми	Інформаційна справа та соціальні комунікації (2024)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. інформаційної діяльності та соціальних наук (ІС)

Викладач/викладачі

Габрусєва Наталія Валеріївна, доктор філософії, доцент, доцент кафедри ІС, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Формування в студентів інтересу до фундаментальних знань, стимулювання потреби до філософських оцінок історичних подій і фактів дійсності, розуміння студентами метафізичного способу пізнання світу. Формування системи світоглядних знань про буття людини, найістотніші взаємовідносини з природою, суспільством і духовним життям у всіх основних формах його існування; про суспільно-історичну природу релігії, закономірності її виникнення і функціонування в сучасному світі; про способи доведення і спростування, що забезпечують досягнення об'єктивної істини.
Формат курсу	Змішаний – курс передбачає проведення лекцій, практичних робіт, консультацій для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	<p>- інтегральної:</p> <p>ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі інформаційної, бібліотечної, архівної справи або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів інформаційної, бібліотечної та архівної справи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>- загальних:</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 11. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.</p> <p>- фахових:</p> <p>ФК 14. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.</p>
Програмні результати навчання з ОП	<p>РН 15. Використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.</p> <p>РН 18. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.</p>
	<p>Очна (денна) форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 36 год.; практичні заняття — 18 год.; самостійна робота — 66 год.;</p>

Обсяг курсу	<p>Заочна форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 6 год.; практичні заняття — 6 год.; самостійна робота — 108 год.;</p>
Ознаки курсу	<p>Рік навчання — 1; семестр — 2; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна; кількість модулів — 2;</p>
Форма контролю	<p>Поточний контроль: Опитування, доповіді, дискусії, написання есе, тестування.</p> <p>Підсумковий контроль: екзамен</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Філософія» значно підвищиться, якщо студент добре володіє фактологічною базою шкільних курсів з суспільствознавчих предметів.</p>
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	<p>Мультимедійний проектор Epson EB-420, екран, ноутбук HP 250G6 (1 шт.), MS Office 365</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
<p>Лекція 1. Філософія як світогляд, її призначення, зміст і функції в суспільстві Коло основних філософських проблем. Специфіка філософського знання як форми відношень людини до світу. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Структура світогляду та його історичні типи: міфологія, релігія, філософія. Взаємовідношення мислення і буття, духовного і тілесного, об'єктивного і суб'єктивного. Матеріалізм та ідеалізм. Основні методи пізнання дійсності. Діалектика і метафізика. Основні функції філософії. Місце філософії як форми самовизначення людини.</p>	2	0,5
<p>Тема 2. Філософія стародавнього Сходу Специфіка східної філософії. Світоглядні особливості індійської культури. Ведична література та її роль в становленні індійської філософії. Ортодоксальні філософські школи: веданта, санкх'я, н'я-вайшешика, йога-міманса. Неортодоксальні філософські школи: чарвака-локаята, будизм, джайнізм. Передумови становлення філософії в Стародавньому Китаї. Філософське вчення стародавнього Китаю. Етика Канфуція. Філософія даосизму (Лао-цзи) і діалектика дао. Принцип «священного недіяння». Легізм, моїзм, філософська школа Инь-Янь, давньокитайський номіналізм.</p>	2	0,5
<p>Тема 3. Філософія стародавньої Греції та Риму Передумови виникнення грецької філософії. Загальна характеристика філософського мислення древніх греків. Основні етапи еволюції античної філософії. Наївний матеріалізм ранньоантичного періоду. Класика античної філософії. "Гуманістичний поворот" у давньогрецькій філософії. Софісти і Сократ. Онтологія Платона. Вчення Платона про ідеальну державу. Філософія Аристотеля. Метафізика Аристотеля і її основні поняття. Пізньюантичний період. Фізика й етика стоїків. Скептична аргументація Піррона. Фізика й етика Епікура. Загальна характеристика філософії неоплатоніків.</p>	2	0,5
<p>Тема 4. Філософія середньовічного суспільства, Відродження та Реформації Теоцентрична орієнтація середньовічної філософії. Християнсько-теїстична філософія апологетиків (К. Тертуліан, Ориген). Патристика (А. Августин). Середньовічна схоластика. Проблема універсалій. Гуманістичний характер філософії Відродження. Ренесансний платонізм (М. Кузанський, М. Фічіно, Піко</p>	2	0,5

делла Мірандола). Пантеїстична натурфілософія Ренесансу (Дж. Бруно, Г. Галілей).
Розвиток соціальної філософії в епоху Відродження. (Н. Макіавеллі, ранній соціалізм–утопізм).
Реформація в Зах. Європі (М. Лютер, Ж Кальвін та інш.)

Тема 5. Філософія Нового часу та доби Просвітництва.

Особливості філософії Нового часу. Механістичний матеріалізм. Емпіризм та раціоналізм.

Френсіс Бекон як засновник емпіричного методу. Т. Гоббс, Дж. Локк. Агностицизм Д. Юма.

Методологія раціоналізму Р. Декарта. Проблема методу пізнання і вчення про субстанцію в філософії Б.

Спінози і Г. Лейбніца. Кордоцентризм Б. Паскаля.

Погляди на природу людини та організацію суспільного життя в філософії діячів епохи Просвітництва.

2 0,25

Тема 6. Німецька класична філософія та марксизм.

Особливості і соціально-культурні передумови німецької класичної філософії.

Творчість І. Канта. Структура і рівні пізнання. „Коперніканський” переворот Канта в поясненні природи пізнавальної діяльності. Практичний розум і категоричний імператив.

Основні принципи філософської системи Гегеля. Філософія як самосвідомість абсолютної ідеї. Етапи саморозвитку ідеї. Діалектичний метод Гегеля.

Антропологізм Л. Фейербаха. Людина як єдиний предмет філософії. Критика релігії. Богобудівництво Фейербаха: філософія майбутнього як “вічна” релігія.

Філософські ідеї К. Маркса і Ф. Енгельса. Діалектичний матеріалізм. Науковий комунізм.

2 0,25

Тема 7. Сучасна світова філософія

Некласична філософія кінця XIX початку XX століття (А. Шопенгауер, С. К’єркегор). Філософія життя (Ф. Ніцше, А. Бергсон).

Феноменологія гусерліанства. Онтологія людини в екзистенціалізмі (М. Хайдеггер, Ж.-П. Сартр, А. Камю, К. Ясперс). Проблема несвідомого в психоаналізі (З. Фрейд, К. Юнг, Е. Фромм). Еволюція релігійної філософії. Неотомізм, тейярдизм.

Філософія лінгвістичного аналізу. Постпозитивізм. Герменевтика як філософія розуміння (Х. Г. Гадамер, П. Рікьор). Структуралізм як явище філософської думки. Постструктуралізм (“декострукція” Ж. Дерріда).

4 0,5

Тема 8. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні

Джерела і особливості філософії Київської Русі. Морально-етичний напрямок у філософії Київської Русі (митрополит Іларіон, моральне повчання В. Мономаха).

Гуманістичні та реформаційні ідеї у філософській думці України (кін.XV – поч. XVII ст.) Філософія

України доби Бароко. Києво-Могилянська академія. Філософія Г. Сковороди.

Філософія просвітництва і романтизму в Україні. Розробка національної ідеї. Світоглядні уявлення Т. Г. Шевченка. Розвиток академічної філософії к.19 – поч. 20 ст. Філософія України в XXI ст..

2 0,5

Тема 9. Онтологія

Світ як єдність природної і соціальної реальності. Мікрокосм і макрокосм. Світ і буття. Труднощі в визначенні категорії „буття”. Форми буття людини у світі.
Поняття реальності. Об’єктивна і суб’єктивна реальність. Єдність матеріальних систем, руху, простору і часу.

2 0,25

Тема 10: Філософія свідомості

Сутнісні виміри людського буття: дух, душа, свідомість, самосвідомість, несвідоме, духовність.
Атрибутивні властивості свідомості: суб’єктивність, ідеальність, інтенціональність, рефлексивність, активність. Свідомість та мова.
Свідомість як система. Проблема несвідомого. Абстрагування, цілепокладання та саморегуляція як основні функції свідомості.
Свідомість та самосвідомість. Суспільна, масова, індивідуальна свідомість.
Структура суспільної свідомості.

2 0,25

Тема 11: Гносеологія

Структура пізнавального процесу: суб’єкт, об’єкт, знання. Основні принципи теорії пізнання.
Чуттєва і абстрактно-логічна ступені пізнання та їхні форми. Інтуїція.
Проблеми істини у філософії. Критерії об’єктивної істини та її властивості.
Специфіка наукового пізнання. Методи емпіричного пізнання – спостереження, експеримент, вимірювання. Теоретичні (загальнонаукові) методи пізнання – аналіз і синтез, індукція і дедукція.
Моделювання, абстрагування, аналогія.
Проблема істини в філософії та науці: історичний і сучасний контекст. Філософські концепції істини.
Істина як процес.
Наука як соціальний інститут суспільства. особливості сучасної наукової картини світу.

2 0,5

Тема 12. Проблема людини у філософії

Людина як проблема філософії: історія і сучасність. Проблемність людського буття: есенційні та екзистенційні підходи. Проблема походження людини: філософські, релігійні та наукові підходи.
Антропосоціогенез: основні чинники та їх взаємозв’язок
Індивід, індивідуальність, особа, особистість.
Буття людини як буття можливості. Творчість, свобода, відповідальність як форма реалізації можливісного виміру людського буття.
Життя і смерть: вихідна проблема людського буття. Свобода як цінність. Свобода, необхідність, відповідальність.

2 0,5

Тема 13: Особа і суспільство

Феномен соціального. Суспільство (соціум) як історичний процес і системне утворення. Діяльність як спосіб буття (існування) соціуму. Функції діяльності в житті суспільства і людини.

Суспільні відносини як структура і спосіб організації діяльності, їхні функції. Ринкові відносини як універсальний тип соціальних відносин. 2 0,25

Інформаційне суспільство і нова утопічна свідомість.

Соціальний конфлікт. Держава як головний арбітр у розв'язанні соціальних конфліктів.

Тема 14. Філософія культури і цивілізації

Людиновимірність сутності культури. Культура як інобуття людського духу - добра, істини і краси. Культура, праця, мова – форми символічного буття людини. Діалоговий характер культури. 2 0,25

Культура і цивілізація. Багатоманітність культур і цивілізацій. Колоподібні і лінійні концепції розвитку цивілізацій. Формацийний і цивілізаційний підходи до розуміння історичного процесу.

Тема 15. Філософія техніки

Філософія техніки. Техніка як чинник розвитку сучасної цивілізації. Виявлення техніки в якості онтологічної умови, визначеного засобу і визначеної людської діяльності.

Еволюція взаємовідносин між наукою і технікою. Незворотність розвитку техніки.

Концепції технократичного детермінізму і антитехнократичні тенденції. Постгуманізм та Трансгуманізм як позиції прийняття техніки. Надтехнології. 2 0,25

Життя людини в соцмережі. Інформація та її типи. Інформаційні війни.

Філософське осмислення дискусійних питань впливу технічного розвитку на життя сучасної людини.

Тема 16 . Глобальні проблеми сучасності

Нерозривність соціальних і природних сторін життя, індивідуального і загальносоціального, національного і загальнолюдського. Римський клуб і його місце в рішенні глобальних проблем.

Загроза техногенних катастроф. Біосферні критерії розвитку цивілізацій. Екотехнологія.

Нова екологічна свідомість. Соціобіологія: соціально-філософські проблеми взаємини суспільства і природи. 4 0,25

Біополітика. Екософія: морально-естетичний аспект взаємин людини і природи. "Еко-Я". Від панування над природою до співробітництва з усім живим.

РАЗОМ: 36 6

Практичні заняття (теми)	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання і світогляду. Філософія стародавнього Сходу(Єгипту, Індії, Китаю), Африки, Латинської Америки	2	0,5
Тема 2. Філософія Стародавньої Греції та Риму.	2	0,5
Тема 3. Філософія періоду Середньовіччя та епохи Відродження	2	0,5
Тема 3. Філософія Нового часу	2	0,5
Тема 4. Сучасна європейська філософія	2	0,5
Тема 5. Українська філософія	2	1
Тема 6. Проблема буття в філософії	2	1
Тема 7. Багатовимірність феномену свідомості	2	0,5
Тема 8. Філософія пізнання	2	1
	РАЗОМ:	18 6

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу 20 год.
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції 16 год.
- підготовка та написання есе, доповідей, проєктів 12 год.
- підготовка до проведення контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, заліку, екзамену) 18 год.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

5. Навчально-методичне забезпечення

1. Сертифікований електронний навчальний курс «Філософія» (Сертифікат ДН № 0123 від 15 травня 2014 р.).
2. Габрусєва Н.В. Філософія в поняттях і термінах – Тернопіль, 2019. 73 с.
3. Опорний конспект лекцій з філософії. Упорядник: Габрусєва Н.В. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2024. 112 с.
4. Методичні рекомендації та завдання для практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «ФІЛОСОФІЯ» для студентів денної форми навчання факультету економіки та менеджменту ТНТУ ім. І. Пулюя». Упорядники: Габрусєва Н.В., Чоп Т.О. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2023. 48 с.
5. Габрусєва Н.В. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Професійна відповідальність фахівця технічного профілю в сучасних умовах». Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 42 с.
6. Довгань А.О., Габрусєва Н.В., Чоп Т.О. Філософія. Лекційний курс для студентів економічних спеціальностей. Тернопіль. ФОП Паляниця В. А., 2022. 190 с.

Матеріали міжнародних науково-педагогічних стажувань:

- International scientific and pedagogical internship, IV International Scientific Congress «Society of Ambient Intelligence», Ukraine – Uzbekistan – Latvia, January 2020 - April 2021.
- International scientific and pedagogical internship, V International Scientific Congress «Society of Ambient Intelligence», Ukraine – Uzbekistan – Latvia-Portugal, January 2022 - October 2022.
- International scientific and pedagogical internship, "DIGITAL FUTURE: BLENDED LEARNING". DigIn.Net 2, DAAD, with the support of the Anhalt University of Applied Sciences (Hochschule Anhalt, HSA) in the framework of DUDIZ (German-Ukrainian Center for Digital Innovation) -May 4, 2022 - June 10, 2022.

Збірники матеріалів конференцій:

- Філософські виміри техніки: Збірник тез Міжнародної конференції молодих вчених та студентів, 30 листопада – 1 грудня 2016 р. За заг. ред. Н.В. Габрусєвої та А.О.Довганя. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2016. 98 с.
- Філософські виміри техніки: Збірник тез Міжнародної конференції молодих вчених та студентів, 30 листопада – 1 грудня 2016 р. За заг. ред. Н.В. Габрусєвої та А.А.Криськова. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2019. 171 с.
- Філософські виміри техніки: Збірник тез III Міжнародної наукової конференції молодих учених та студентів, 1-2 грудня 2022 р.. Упорядники: А.А. Криськов, Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ТНТУ, 2022. 164 с.
- Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез I Міжнародної наукової конференції присвяченої 35 роковинам аварії на ЧАЕС, 22-23 квітня 2021 р.. Упорядники: А.А. Криськов, В.В. Вишньовський та Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2021. 168 с.
- Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез II Міжнародної наукової конференції, 21-22 квітня 2022 р.. Упорядники: А.А. Криськов, В.В. Вишньовський та Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 119 с.
- Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез III Міжнародної наукової конференції, 20-21 квітня 2023 р.. Упорядники: А.А. Криськов, Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2023. 181 с.

– Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез IV Міжнародної наукової конференції, 18-19 квітня 2024 р. Упоряд. А.А. Криськов, М.Я. Блавіцький, Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2024. – 68 с.

6. Рекомендована література

Базова

1. Баранник М. В. Лекції з філософії: навчальний посібник. – Харків: Ліра-К, 2024. – 166 с.
2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія: підручник. Право, 2023. 424 с.
3. Деркач В. В. Історія філософії: від Нового часу до сучасності: навчальний посібник. – Тернопіль: Терно-граф, 2024. – 240 с.
4. Лозовий В., Требін М., Горлач М та інш. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
5. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). Київ : Темпора, 2021. 384 с.
6. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). Київ : Темпора, 2021. 384 с.
7. Мацьків І.В. Скарбниця мудрості. Розвиток морально-етичних поглядів і теорій. Філософія свідомості. ОВК, 2020. 512 с.
8. Мозговий Л., Бичко І., Додонов Р. Філософія. Кредитно-модульний курс. Центр навчальної літератури, 2020. 456 с.
9. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів : Львівська політехніка, 2019. 596 с.
10. Петрушенко В.Л. Філософія: підручник. Новий світ-2000, 2021. 504 с.
11. Северинюк В.М. І Конфуцій, і Шевченко. Вибране: монографія. Ліра К, 2021. 276 с.
12. Туренко В.Є. Жінки в античній філософії: постаті, праці, концепції: монографія. Ліра К, 2021. 236 с.
13. Філософія: словник термінів та персоналій / В. С. Бліхар, М. А. Козловець, Л. В. Горохова, В. В. Федоренко, В. О. Федоренко. – Київ : КВІЦ, 2020. 274 с.
14. Філософія: словник термінів та персоналій / В. С. Бліхар, М. А. Козловець, Л. В. Горохова, В. В. Федоренко, В. О. Федоренко. Київ : КВІЦ, 2020. 274 с.
15. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія (оновл. вид.) / пер. з нім. В. Кебуладзе. – Київ: Дух і Літера, 2023. – 536 с.
16. Шрамко Т. І., Шрамко Ю. Т. Філософія: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ – 2000, 2024. – 346 с.

Допоміжна

1. Бути людиною / Мирослав Попович. Київ : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2013. 223 с.
2. Габрусєва Н. В. Аналіз підходів до розуміння поняття "відповідальність". Історичний аспект. Молодий вчений. 2019. № 5(2). С. 412-416. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_5\(2\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_5(2)_35).
3. Габрусєва Н. Дослідження професійної відповідальності та асертивності студентів технічних спеціальностей як ресурсів продуктивних копінг-стратегій. Молодь і ринок. 2022. № 3-4 (201-202). С. 184-190. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260030>.
4. Габрусєва Н., Шостаківська Н. Дослідження уявлень здобувачів вищої освіти про феномен критичного мислення. Фізико-математична освіта, 2024. Том 39. № 2. С. 14-19. DOI: <https://doi.org/10.31110/fmo2024.v39i2-02>
5. Габрусєва Н.В., Криськов А.А., Гумен Ю.Є. Формування критичного мислення як складової інформаційної діяльності здобувачів освіти. Наукові інновації та передові технології. Серія: Педагогіка. 2024. № 3(31). С. 925-936. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-3\(31\)-925-936](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-3(31)-925-936)
6. Габрусєва Н.В., Мешко Г.М., Чоп Т.О. Стан невротизації та копінг-стратегії здобувачів вищої освіти під час війни у координатах підвищення рівня їх

- стресостійкості. Наукові інновації та передові технології. Серія: Педагогіка. 2024. № 5(33). С. 1178-1190. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-5\(33\)-1178-1189](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-5(33)-1178-1189).
7. Габрусєва Н.В., Потіха О. Б., Герман О. М., Юрик Н. Є. Гендерні особливості усвідомлення здобувачами вищої освіти власних когнітивних спотворень. Академічні візії, 2024 (28). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10692422>
8. Глобалізація і культурна ідентичність: український вимір ; НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. Київ : Наукова думка, 2018. 276 с.
9. Довгань А. Соціальна ідея і воєнний конфлікт. Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез І Міжнародної наукової конференції присвяченої 35 роковинам аварії на ЧАЕС, 22-23 квітня 2021 р. / Упорядники: А.А. Криськов, В.В. Вишньовський та Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2021 С.30-32
10. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. Київ: Комора, 2020.
11. Історія філософії. Античність та Середньовіччя / пер. з італ. ... за ред. У. Еко та Р. Федріги. Харків : Фоліо , 2021. 555 с.
12. Лакс М. Метафізика : сучасний вступний курс / пер.з англ.. Київ : Дух і літера, 2016. 584с.
13. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. Київ, 2014. 65 с.
14. Мешко Г., Габрусєва Н. Методика дослідження професійної відповідальності студентів технічних спеціальностей. Наука і техніка сьогодні. Сер.: Педагогіка. 2022. № 5 (5). С. 353–366. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-5\(5\)-353-365](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-5(5)-353-365).
15. Поліщук О.П. Інтуїція. Природа, сутність, евристичний потенціал / О. Поліщук. Київ : Парапан, 2010. 228 с.
16. Северино М. Сутність нігілізму. Київ : Темпора, 2020. 688 с.
17. Стрелкова А. Ю. Буддизм: філософія порожнечі. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 408 с.
18. Туренко В.Е. Жінки в античній філософії: постаті, праці, концепції : Ліра-К, 235 с.
19. Філософія радості від античних стоїків / Наталія Палій (перекладачка). Київ: Yakaboo Publishing, 2021. 304 с.
20. Meshko H.M.; Meshko O.I; Habrusieva N., Leskiw A.Z.; Meshko H.O. Development of Assertiveness of Future Managers as a Condition for Success in Management. SCITEPRESS: In Proceedings of the 5th International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence ISC SAI, . 2022, P. 300-309. <https://doi.org/10.5220/0011354200003350>.
21. Firth Steven J., An Assay on The Hobbesian Trap and Axioms of First Contact. Space Policy, Vol. 66, 2023, P. 101581. <https://doi.org/10.1016/j.spacepol.2023.101581>.
22. G. Velázquez L. The role of philosophy in the pandemic era. Bioethics Update, Vol. 6, Iss. 2, 2020, P. 92-100. <https://doi.org/10.1016/j.bioet.2020.08.001>.
23. Goddard Eliza, Grant Ruby, Tatman Lucy, Baltzly Dirk. Bernardo León de la Barra, Rufus Black. Women in Philosophy, Engineering & Theology: Gendered disciplines and projects of critical re-imagination, Women's Studies International Forum, Vol. 86, 2021,P. 102479. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2021.102479>.
24. Habrusieva N. Fronestical approach to the formation of professional responsibility of future specialists of technical specialties: monitoring by means of information and communication technologies. Social work and education. 2022. Т. 9. №. 1. P. 7-25. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.1.13>.
25. Hickey C., Robeyns I. Planetary justice: What can we learn from ethics and political philosophy? Earth System Governance, Vol. 6, 2020, P.100045. <https://doi.org/10.1016/j.esg.2020.100045>.
26. Ignatenko N., Savenco V., Kryskov A., Habrusieva N. & Remekh T. Formation of Cognitive-Technological Competence as a Mechanism of Realisation of Rational Component in Training Undergraduate Students. Journal of Education Culture and Society. 2024. Vol. 15, No. 1, P. 247-263. URL: <https://www.jecs.pl/index.php/jecs/issue/view/51>
27. Kravets V., Meshko H., Meshko O., Leskiw A. & Habrusieva N. Development of Future Managers' Resilience as a Condition for Efficiency and Reliability of

- Management Activities. SHS Web of Conferences, Les Ulis. 2021. Vol. 100. 02003. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110002003>.
28. Levy A., Currie A. Bringing thought experiments back into the philosophy of science. *Studies in History and Philosophy of Science*, Vol. 105, 2024, P. 149-157. <https://doi.org/10.1016/j.shpsa.2024.04.002>.
29. Meshko H., Habrusieva N., Kryskov A. Research of professional responsibility of students of technical specialities by means of information and communication technologies. *Journal of Physics: Conference Series*, IOP Publishing. 2021. Vol. 1840, №. 1. P. 012058. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012058>.
30. Meshko, H.M., Meshko, O.I., & Habrusieva N.V. The Impact of the War in Ukraine on the Emotional well-being of Students in the Learning Process. *Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment*. 2023. Vol. 11, No. 1, P. 55-65. <https://doi.org/10.6000/2292-2598.2023.11.01.7>. URL: <https://www.lifescienceglobal.com/pms/index.php/jiddt/article/view/9020>.
31. Peck S. «A philosophy of change»: Emotions, civil society and global development. *Emotion, Space and Society*, Vol. 47, 2023. P. 100948. <https://doi.org/10.1016/j.emospa.2023.100948>.
32. Sun Yu. Emerging Dialogue on Postpositivist Philosophies of the Social Sciences. *Innovation in the Social Sciences*, Vol. 2, Iss. 2, 2024, P. 119-122. <https://doi.org/10.1163/27730611-bja10031>.
33. Virmajoki V. Limits of conceivability in the study of the future. Lessons from philosophy of science. *Futures*, Vol. 142, 2022, P.102993 <https://doi.org/10.1016/j.futures.2022.102993>.

Інформаційні ресурси

1. <https://dl.tntu.edu.ua/index.php> - Сторінка навчальної дисципліни на сервері дистанційного навчання ТНТУ.
2. <http://ellib.org.ua/pages-cat-23.html> - Електронні підручники з філософії.
3. <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/lib-index.htm> - Бібліотека культурологічно-філософського альманаху «Ї»
4. <https://platoscave.com.ua/> - філософський портал «Печера Платона»
5. Скотт Дж. Цифровізація суспільства URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/tsyfrovizatsiya-suspilstva>
6. Мусулін А. Еон, Кронос, Кайрос – Володарі Часу URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/eon-kronos-kairos-volodari-chasu>
7. Ліврага Х. А. Що таке йога. Хто такі йоги. URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/shcho-take-ioha-khto-taki-iohy>
8. Скотт Дж. Аристотель: етика щастя URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/aristotel-etika-schastya>
9. Лейтнер С. Сучасна міфологія URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/suchasna-mifolohiia>
10. Орбан Іс. Екофілософія Генріка Сколімовські URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/ekof%D1%96losof%D1%96ya-genr%D1%96ka-skol%D1%96movsk%D1%96>
11. Ліврага Х.А. «Євангеліє» Будди та езотеричний буддизм URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/yevanheliie-buddy-ta-ezoterychnyi-buddyzm-chastyna-1>
12. Мусулін А. Микола Кузанський URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/mykola-kuzanskyi>
13. Архипович Д. Глобалізація як явище: позитивні та негативні риси. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/arhyrovych.htm>
14. Дашкевич Я. До проблеми глобалізації. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/dashkevych.htm>
15. Джеймісон Ф. Постмодернізм і суспільство споживання URL: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/jameson.htm>
16. Зінчук В. Погляд на глобалізацію: соціально-філософський аспект. URL: <http://www.ji.lviv.ua/n19texts/zinchuk.htm>

17. Климова О.В. Ідентичність особистості з культурною традицією. URL:

http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_64/%CA%EB%E8%EC%EE%E2%E0.pdf

18. Бібліотека культурологічно-філософського альманаху «І» <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/lib-index.htm>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ІС. Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
10	25		10	30		15	10	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів			
Тема 1	Практичне заняття №1	5	Тема 9	Практичне заняття №6	5			
Тема 2	Практичне заняття №2	5	Тема 10-11	Практичне заняття №7	5			
Тема 3-4	Практичне заняття №3	5	Тема 12-13	Практичне заняття №8	5			
Тема 5-6	Практичне заняття №4	5	Тема 14-16	Практичне заняття №9	5			
Тема 7-8	Практичне заняття №5	5	Тема 17-18	Написання есею	10			

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ІС, протокол №1 від «30» серпня 2024 року.